

10.5.2013

Julkinen

Sisäasiainministeriö
Rajavartio-osasto
rajavartiolaitos@raja.fi

VR-Yhtymä Oy:n lausunto hallituksen esitysluonnoksesta rajavartiointia koskevan lainsäädännön sekä eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Hallituksen esitysluonnoksessa on todettu sen valmistelusta, että kiireellisen aikataulun vuoksi asiaa valmistellut työryhmä ei ole kyennyt käsittelemään esitysluonnosta perusteellisesti. Ottaen huomioon esityksen laatu ja laajuus olisi ollut suotavaa, että valmisteluun olisi varattu riittävästi aikaa. VR-Yhtymä Oy olisi ollut mielellään valmistelun kuluessa mukana selvittämässä junaliikenteeseen liittyviä näkökantoja ja käytäntöjä, jotta tietyt asiat olisi voitu käydä läpi jo ehdotuksen aiemmassa valmistelussa.

Rajavartiolain 30 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jonka mukaan rajanylityspaikan ja sen rajatarkastuksiin käytettävän osan tulisi täyttää Schengenin rajasäännösten asettamat vaatimukset ennen rajanylitysliikenteen aloittamista. Pykälän perusteluissa on todettu, että rajanylityspaikan rakenteet ja kulkureitit kuuluisivat liikennepaikanpitäjän vastuulle. Perusteluissa käytettyä liikennepaikanpitäjä-käsitettä ei ole määritelty. VR-Yhtymä Oy:n käsityksen mukaan pykälän perusteluissa tulee selkeästi todeta, että vastuu rajanylityspaikan rakenteista ja kulkureiteistä kuuluu Liikennevirastolle, koska Suomen rataverkon ylläpito, kehittäminen ja kunnossapito ovat Liikenneviraston vastuulla olevia asioita.

Esityksessä ehdotetaan, että rajavartiolaitoksen henkilötietolakiin lisättäisiin säännös ammattimaisesti henkilöitä tai tavaroita rautateitse kuljettavan tahon velvollisuudesta toimittaa rajatarkastusviranomaiselle ennakkoon kulkuvälineen matkustaja- ja miehistötiedot (20a §). Tällä hetkellä tietojen toimittamiselle ei ole lainsäädännössä nimenomaisesti säädetty määräaikoja, vaan ne on esitettävä viimeistään rajatarkastukseen saavuttaessa.

10.5.2013

Julkinen

Ehdotuksen perusteluissa todetaan, että junaliikenteessä olisi hyötyä siitä, että matkustaja- ja miehistöluettelot toimitettaisiin etukäteen, koska luettelon perusteella voidaan tehdä tarpeellisia rekisterikyselyjä ennakoon. Esityksen mukaan tämä tarkoittaisi sitä, että luettelot olisi tarkoituksenmukaista toimittaa välittömästi junan lähdettyä viimeiseltä asemalta, jolta se on ottanut matkustajia.

Hallituksen esitysluonnoksessa ei oteta lainkaan kantaa siihen, että Suomen ja Venäjän välisessä rautatieliikenteessä sovelletaan Suomen tasavallan hallituksen ja Venäjän federaation hallituksen välistä sopimusta Suomen ja Venäjän välisestä rautatieyhdysliikenteestä (yhdysliikennesopimus).

Tällä hetkellä ehdotetun 20a §:n mukaisten tietojen toimittaminen rajatarkastusviranomaiselle tapahtuu siten, että rajavartiolaitokselle toimitetaan ennakkomatkustajalista tuntia ennen junan lähtöä sen lähtöasemalta ja miehistöluettelo ja toteumamatkustajalista vaunuittain sitä mukaa kuin konduktöörit tarkastavat asiakkaiden matkustusasiakirjat junassa. Toimintatapa on muuttumassa uuden venäläisten omistaman passin- ja lipunlukulaitteiston käyttöönoton myötä siten, että ennakkomatkustajalista lähetetään tuntia ennen junan lähtöä lähtöasemaltaan ja miehistöluettelo ja toteumamatkustajalista junasta useaan otteeseen junamatkan aikana. Venäläinen liikenteenharjoittaja vastaa miehistöluettelon ja matkustajalistan oikeellisuudesta Venäjän puolella. Rajaviranomaiselle lähetettävät tiedot kulkevat VR:n myyntijärjestelmän kautta. Junasta tuleva toteumatieto välitetään sellaisenaan rajaviranomaisille ja hävitetään tietokannasta välittämisen jälkeen.

Pykälässä 20a mainittu tietojen toimittaminen välittömästi viimeiseltä asemalta lähdön jälkeen on epäselvä. Tarkoittaako tämä sitä, että tietoja ei saisi jatkossa toimittaa ennen junan lähtöä viimeiseltä asemalta ennen rajaa? Nykyinen toimintatapa on sovittu yhteistyössä rajaviranomaisten kanssa ja sen tulee olla mahdollinen myös jatkossa. Jos tietojen toimittaminen ennakolta useammassa osassa ei olisi mahdollista, vaikeuttaa se merkittävästi liikenteen joustavaa hoitoa ja luultavasti myös viivästyttää rajatarkastusta. Allegro-liikenteessä on kaksi liikenteenharjoittajaa: VR-Yhtymä Oy Suomessa ja OAO RZD (Venäjän rautatiet) Venäjällä. Helsingin ja Moskovan välillä liikennöivän Tolstoi-junan liikenteenharjoittaja on OAO RZD:n tytäryhtiö OAO FPK. Matkustajaluettelon lähettäminen junasta edellyttää toimivaa tietoliikenneyhteyttä. RZD vastaa siitä Venäjän puolella.

10.5.2013

Julkinen

Ulkomaalaislakiin ehdotetaan lisättäväksi, että liikenteenharjoittajan seuraamusmaksun soveltamisala laajennettaisiin kattamaan matkustaja- ja miehistötietojen ennakkoilmoittamisvelvollisuuden laiminlyöntiä myös ammattimaisessa junaliikenteessä. Seuraamusmaksu on kohdistettu liikenteenharjoittajalle. Suomen ja Venäjän välisessä rautatieliikenteessä liikenteenharjoittajana voi toimia sekä VR-Yhtymä Oy, OAO RZD että OAO FPK. VR katsoo, että suomalaista liikenteenharjoittajaa ei voida velvoittaa vastaamaan ulkomaisen liikenteenharjoittajan mahdollisista virheistä.

Seuraamusmaksusta on ulkomaalaislain ehdotetussa 179 §:ssä todettu, että henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain 20a §:n rikkomisesta seuraa 3 000 euron maksu kutakin sellaista matkaa kohden, jolta vaadittuja tietoja ei ole toimitettu tai ne on ilmoitettu puutteellisesti tai virheellisesti. Kohdassa mainittua "matkaa" ei ole yksiselitteisesti määritelty. VR-Yhtymän käsityksen mukaan "matkan" tulisi tarkoittaa liikennöitävää junavuoroa. Tämä tulisi ehdottomasti selventää pykälän perusteluissa, jotta tulkintavirheitä ei synny.

Jos konduktööri tekee ulkomaalaislain 173 §:n mukaisen virheen (liikenteenharjoittajan tarkastusvelvollisuus) ja sen lisäksi lain henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa 20a §:n mukaisen virheen (ennakkoon toimitettavat tiedot), onko käytännössä mahdollista, että seuraamusmaksu määrätään kaksinkertaisena? Tilanne, jossa samaan henkilöön liittyvä virhe toistuu, on käytännön toiminnassa täysin mahdollinen. Kaksinkertaisen seuraamusmaksun määrääminen olisi kohtuutonta.

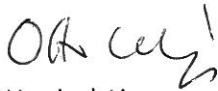
Suomen ja Venäjän välisessä rautatieliikenteessä sovelletaan rautatievirkailijoiden rajanylitykseen ja oleskeluun toisen maan alueella Suomen tasavallan hallituksen ja Venäjän federaation hallituksen välistä sopimusta Suomen ja Venäjän välisestä rautatieyhdysliikenteestä (yhdysliikennesopimus) artiklaa 4 ja maiden välisen Rautatierajasopimuksen 7 ja 121 §:ää sekä sen liitteen 2 määräyksiä. Rautatierajasopimuksen liite 2 sisältää säännöt rautatievirkailijoiden rajanylityksestä ja oleskelusta toisen maan alueella. Säännöissä määritellään ne henkilöt ja tilanteet, joissa rautatievirkailijoilla on oikeus oleskella raja-aseman alueella tai raja-asemien välisellä rataosuudella esittämällä nimiluettelo ja henkilötodistus. Hallituksen esitys ei ota tähän lainkaan kantaa. Nimiluettelon käyttö on toiminut hyvin ja VR-Yhtymä Oy:n käsityksen

10.5.2013

Julkinen

mukaan nykyisen toimintamallin pitää olla mahdollinen myös jatkossa. Noudatettu menettely perustuu siis voimassa olevaan Suomen ja Venäjän valtioiden väliseen sopimukseen. Myös uuteen, valmisteilla olevaan, yhdysliikennesopimukseen on kirjattu samanlainen toimintamalli.

VR GROUP

Otto Lehtipuu
Yhteiskuntasuhde- ja ympäristöjohtaja